

**DÖMSÖDI NAGYKÖZSÉGI ÓVODA
ÉS BÖLCSŐDE
SZAKMAI PROGRAMJA**

**Készítette: Madarász Mária
intézményvezető**

2023. január

Alapadatok

Az intézmény alapító

szervének neve, és címe:

Dömsöd Nagyközség Önkormányzata

2344 Dömsöd Petőfi tér 6.

Fenntartójának neve:

Dömsöd Nagyközség Önkormányzata

Fenntartójának székhelye:

2344 Dömsöd Petőfi tér 6.

Fenntartójának adószáma:

15730851-2-13

Az intézmény neve:

Dömsödi Nagyközségi Óvoda és Bölcsőde

Székhelye:

2344 Dömsöd Dózsa Gy út 27/A

Az intézmény típusa:

Többcélú közös igazgatású intézmény, amely az óvodai nevelést és önálló intézményi egységben bölcsődei ellátást biztosít.

Szolgáltató tevékenységének típusa:

Gyermekek napközbeni ellátása

Szolgáltató tevékenységének formája:

Bölcsőde

A szolgáltatás megkezdésének időpontja: 2022. szeptember 01.

Ellátási területe:

Dömsöd Nagyközség közigazgatási Területe

Ágazati azonosítója:

S0551473

Engedélyezett férőhelyszáma:

24 fő

Bölcsődei csoportok száma:

2

Működési engedély hatálya:

határozatlan időre szóló

Dömsödi Nagyközségi Óvoda és Bölcsőde

működési engedélye ügyében

az illetékes hatóság:

Pest megyei Kormányhivatal

Szociális és Gyámhivatala

Gazdasági besorolás:

Önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv

Bölcsőde szakmai vezetője:

Oscsádnicsán Georgina

Tel:

06 20 336 6515

E-mail:

domsodibolcsi@gmail.com

A bölcsőde szakmai programját meghatározó főbb jogszabályok, irányelve

A Szakmai programunkban figyelembe vesszük az Országos Alapprogramban meghatározott alapelveket és ezek gyakorlatban való alkalmazását.

- 1997. évi XXXI törvény: A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 328/2011. (XII. 29.) Korm. Rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről
- 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról
- 9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- 8/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartása
- 2011.évi CXCV. tv. A nemzeti köznevelésről

Módszertani útmutatók

- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja 2020
- A bölcsődei nevelés- gondozás szakmai szabályai, 2012.
- Folyamatos napirend a bölcsődében 1981
- Játék a bölcsődében 2003
- Bölcsődei adaptáció
- Útmutató a családlátogatáshoz

1. Bölcsőde definíciója, funkciói

A bölcsőde a gyermekjóléti alapellátás keretében alaptevékenységként nyújt napközbeni ellátást a gyermek számára. A bölcsőde a családban nevelkedő - 20 hetestől- 3 éves korú - gyermekek szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. A bölcsődék alapító okirattal rendelkező jogi személyek, melyek működhetnek önálló bölcsődeként, vagy többcélú, közös igazgatású intézmény önálló szervezeti, szakmai egységeként. Amennyiben más intézménnyel együtt (óvodával) működik, akkor is biztosítani kell a bölcsőde önálló szakmai egységként történő működtetését. A bölcsőde feladata – hivatkozva a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 35. § (2) bekezdésére – a három éven aluli gyermekek gondozása-nevelése, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése az életkori és az egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, a bölcsődei gondozási - nevelési év végéig maradhat a bölcsődében. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvény {továbbiakban: gyermekvédelmi törvény} 42. § (1) bekezdés értelmében, amennyiben a gyermek még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31.-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

A bölcsődei ellátás elsősorban azoknak a családoknak nyújt nagy segítséget, akinél az édesanya, gyermeke 3. életévének betöltése előtt vissza szeretne menni dolgozni, azonban gyermeke nappali ellátását, felügyeletét nem tudja megoldani.

A bölcsődei gondozás-nevelés nem helyettesíti, hanem kiegészíti a családi nevelést és a kettő összhangja a gyermek személyiségfejlődését szolgálja.

Tevékenységet a vonatkozó gyermeki és szülői jogok és köteleességek figyelembevételével végzi.

2. A bölcsődei nevelés-gondozás célja

A családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jólétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembe vételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve. A valamilyen kisebbséghez tartozó gyermekek esetében fontos a nemzetiségi/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulásának segítése.

3. Ellátandó terület és jellemzői

Településünkön a bölcsőde megnyitása pályázati segítséggel jött létre. Bölcsődénk Dömsöd Nagyközség települések közigazgatási területéről veszi fel a gyermekeket. Alapellátáson túli támogató szolgáltatásokat nem végzünk.

Ellátási formák:

- a.) gyermekek napközbeni ellátása (alapellátás)

4. Település és az ellátási terület földrajzi, gazdasági jellemzőinek bemutatása

Településünk a Ráckevei-Duna partján, a Kiskunság északi határán páratlanul szép táji környezetben helyezkedik el. Dömsöd az 51. számú főközlekedési útmentén fekszik, Budapesttől déli irányban. Pest megye határ települése a ráckevei járásban, a Kiskunsági Nemzeti Park szomszédságában. Vasútállomása a település központjától 6 km-re fekszik a Budapest-Kelebia vonal mellett. Belterülete falusias, a Duna mentén hétvégi házas üdülőkkel vegyes kertvárosi lakóterületek találhatók.

Dab és Dömsöd községek egyesítéséből jött létre 1939. január 1-én. A lakosság száma 6000 fő körüli. A település folyamatosan változik, épül, szépül, fejlődik.

5. A bölcsőde bemutatása

A bölcsőde épülete a település központi részén helyezkedik el, jól megközelíthető, nyugodt, csendes helyen. Az épület 24 férőhelyes, két csoportban 10,5 óra nyitvatartási időben gondoskodik a három év alatti gyermekek napközbeni ellátásáról. Négy fő kisgyermeknevelő, két fő bölcsődei dajka és egy fő konyhai kisegítő végzi gyermekek mindennapi gondozását.

Bölcsődénk, a gyermekek egyéni igényeihez igazodva biztosítja a gyermekek fejlődéséhez szükséges tárgyi, személyi feltételeket.

Intézményünk tárgyi eszközei modernnek a gyermekek életkorának, nemének fejlettségének megfelelőek. A tágas csoportszobákban a bútorok, a színes és változatos játékeszközök otthonosságot és melegséget sugároznak. Az udvar biztosítja a szabad levegőn tartózkodás és kinti játék örömeit. Fedett terasz és mobil játékok biztosítják a gyermekek balesetmentes nagymozgását. Burkolt és füves területek egyaránt vannak, és a növényzet biztosít árnyékos területeket. Napi négyzeri étkezés biztosított a bölcsődében, az ebédet helyi központi konyha biztosítja.

6. A bölcsőde feladata

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

- a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátásának és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosítása
- a gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése
- a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

- a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása
- a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése
- egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás)
- szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

- derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, illetve csökkentése
- a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában,

- a kisgyermeknevelő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése
- az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az én tudat egészséges fejlődésének segítése
- a bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése
- lehetőségteremtés a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére az én érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését
- a kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása),
- a szocializációs problémával küzdő, lassabban fejlődő, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlettörődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése
- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása
- a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása
- az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása
- az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése
- ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése
- a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben

7. Ellátottak köre, szociális jellemzőik

A bölcsődei ellátás keretében - ha e törvény kivételt nem tesz - a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani. Elsősorban azon szülők gyermeke vehető fel és gondozható, akiknek bejelentett lakóhelye, tartózkodási helye, vagy életvitelszerű tartózkodási helye Dömsöd közigazgatási területén van.

Előnyben kell részesíteni azokat a gyermekeket, akinek a szülője, más törvényes képviselője a igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll. Ezen kívül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekeket, a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermekeket, az egyedülálló szülő által nevelt gyermekeket, és a védelembe vett gyermekeket.

Bölcsődei ellátás keretében nyújtott gondozásért az önkormányzat **térítési díjat nem állapít meg.**

8. Intézményünk minőségpolitikája, hitvallása

A bölcsőde törvényes, eredményes és hatékony működésének kulcsa a minőség, mely alatt a szolgáltatói tevékenységünket értjük. A minőségnek a mindennapi munkafolyamatokban kell érvényesülnie, a minőséget befolyásoló problémák megoldását, a befolyásoló tényezők feltárását, a mindenkor javítását és fejlesztését kell szolgálnia.

A 0-3 éves korosztály nevelésének gondozásának minősége rendkívül meghatározó, hiszen az egészséget, a jólétet, az együttműködés képességét és szociális készségeket mind-mind ezek az

élmények befolyásolják. Ebben az időszakban a szellemi, érzelmi és szociális készségek kibontakoztatása a legfontosabb feladat, melyhez egy holisztikus szemléletű, a gyermek szükségleteire és jogain alapuló, integrált, a szülőket és a társszakmákat bevonó programra van szükség.

A bölcsődei nevelő munka a családnevelésre épül, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A bölcsőde az első intézmény, amellyel a család kapcsolatba kerül. A gyermek harmonikus fejlődése szempontjából fontos, hogy a két közeg együttműködőn, nevelő, szocializáció tevékenységét összehangolja, megalapozva egy nyílt demokratikus elveken alapuló együttműködést.

A kollektíva elkötelezi magát minden olyan tevékenység mellett, melynek célja a kisgyermekes családok, a bölcsődei dolgozók és a szakmai partnerek együttműködése által, a kisgyermekek számára megteremtett szeretetteljes, nyugodt, biztonságos, családi légkör.

Arra törekszünk, hogy a gondjainkra bízott gyermekekből a világra nyitott, fogékony, érdeklődő, önállóan gondolkodni tudó emberek váljanak.

9. Célkitűzésünk

A családi élet erősítése, a gyermekek kompetens viselkedésének kialakítása.

Kiegyensúlyozott testi – lelki, érzelmi, értelmi fejlődés kibontakoztatásához a lehetőség biztosítása. Törekszünk a családokkal aktívan együttműködni, őket támogatva részt venni a gyermekek személyiségének formálásában.

Szem előtt kívánjuk tartani a családi hangulatú bölcsődei légkör megteremtését, ahol nemcsak a gyermekek, hanem az őket gondozó felnőttek is jól érzik magukat és sajátjuknak tartják és vallják munkahelyüket.

A megfelelő nevelés- gondozás hatására a kisgyermekkor (bölcsődés kor) végére alakuljon ki a gyerekek önállósága (étkezés, öltözködés, mosakodás, stb.), tanuljanak meg alkalmazkodni a felnőttekhez, társaikhoz. A gyermekek egyéni igényeinek, sajátosságainak, a fejlődésük egyéni ütemének figyelembevétele, úgy hogy a gyermeki személyiség minél teljesebben kibontakozhasson.

10. Bölcsődénk működésének alapelvei

- Maximálisan figyelembe vesszük gyermekünk szülei gondozási-nevelési szokásait, amennyiben ezek nem ellentétesek a gyermekünk legjobb érdekével.
- Szülőket bevonjuk az intézmény által szervezett programokba, nyitvatartási időnkkel alkalmazkodunk a szülők munkarendjéhez.
- Szülők családi kompetenciáját erősítjük, nevelési szokásaikat támogatjuk.
- Törekszünk arra, hogy a szülő elégedett legyen az ellátással, gyermekek jól érezzék magukat.
- Széleskörű együttműködést biztosítunk gyermekeink védelme és egészsége érdekében.
- A másik ember tisztelete.
- Feltétel nélkül elfogadjuk a másik embert. Mindenki, mint ember egyedi, egyszeri és különleges, tiszteletet érdemel.
- Alkalmazzuk a legkisebb beavatkozás elvét.

11. A bölcsődei felvétel, ellátás megszűnése

- A bölcsődei ellátás igénybevételére irányuló írásos kérelmet a Dömsödi Nagyközségi Óvoda és Bölcsőde intézmény vezetőjénél lehet benyújtani.
- A bölcsődébe történő felvételtől az intézmény vezetője dönt.
- Túljelentkezés esetén a fenntartó kijelölt képviselője és az intézmény vezetője közösen döntenek a gyermek felvételéről.
- A felvételnél előnyt élveznek a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 42/A. §-ában meghatározottakon túl azok a gyerekek, akiknek a szülője, törvényes képviselője
 - igazoltan munkába áll, munkahelyet keres,
 - munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben vesz részt,
 - a gyermek napközbeni ellátásáról szociális helyzete miatt nem tud gondoskodni.
- Bölcsődevezető a kérelem benyújtása és elbírálása után írásban értesíti a szülőket a bölcsődei ellátás kezdetéről.
- A szülők a gyermek leendő gondozóival megbeszélik a következő lépéseket, időre lebontva a beszoktatás ütemezését.

A gyermekek felvételével kapcsolatos tennivalók: (vezető)

- Elvégzi a felvétellel kapcsolatos dokumentációs, adminisztratív feladatokat.
- Nyugodt beszélgetés keretében, megismerkedik a szülővel, tájékozódik a gyermekről, a család működéséről, a kisgyermek eddigi ellátásának milyenségéről, fejlődésének eddigi főbb jellemzőiről.
- Tájékoztatja a szülőt az ellátásba kerülés fontos lépéseiről, érzékelteti ezek fontosságát, ismerteti célját, mibenlétét (családlátogatás, orvosi igazolás, anyás beszoktatás, stb.)
- Bemutatja az ellátásba felvett kisgyermek leendő gondozóját, csoportját, helyét, jelét.
- A felvétel során a vezető tudatosan törekszik a szolgáltatást igénylővel való jó minőségű, kölcsönösen kielégítő kapcsolat kiépítésére.

12. A bölcsődei ellátás megszűnése

A bölcsődei ellátás megszüntetése az intézményvezető hatásköre. Az ellátás megszűnéséről, megszüntetéséről az intézményvezető írásban értesíti a szülőt, illetve a törvényes képviselőt.

A bölcsődei ellátás megszűnik:

- az óvodai nevelésre nem érett gyermek esetén a negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.
- a sajátos nevelési igényű gyermek esetén annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amely évben a hatodik életévét betölti
- ha a harmadik életévét január 1-e és augusztus 31-e között tölti be, az adott bölcsődei nevelési év végén,
- ha a harmadik életévét szeptember 1-e és december 31-e között tölti be, a következő bölcsődei nevelési év végén.
- szülő vagy törvényes képviselő kérelmére,
- Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.

- Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható. Az orvosi szakvélemény beszerzése előtt - nem sajátos nevelési igényű gyermek esetén
 - ki kell kérni a gyógypedagógus, pszichológus, a gyermek nevelését, gondozását ellátó
 - kisgyermeknevelő vagy a bölcsődei szolgáltatást nyújtó személy véleményét a gyermek bölcsődei ellátása megszüntetéséről.
- ha a gyermek az ellátást 30 napon át bejelentés nélkül (igazolatlanul) nem veszi igénybe

13. Személyi feltételek

A bölcsőde teljes nyitva tartása alatt a gyermekekkel kisgyermeknevelő foglalkozik. A szükséges kisgyermeknevelői jelenlétet rugalmas munkakezdéssel oldjuk meg. Kisgyermeknevelőink a megfelelő szakképzettséggel rendelkeznek.

A kisgyermeknevelők munkáját a bölcsődei dajkák segítik, akik gyermekfelügyeleti, kisegítői, higiéniai és egyéb feladatokat látnak el.

Mivel az intézményben főzőkonyha nem működik, az ételmezéssel kapcsolatos feladatokat csak egy konyhai kisegítő látja el.

Dolgozói létszám összesen:

- Kisgyermeknevelő: 4 fő
- Bölcsődei dajka: 2 fő
- Konyhai kisegítő: 1 fő

Bölcsőde végezheti sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását. Alapító Okiratunk ezt a feladatot nem tartalmazza, ezért alapellátást biztosítunk csoportunkban.

Féjlesztés: SNI-s gyermekek ellátása a csoportban.

14. Tárgyi feltételek

Intézményünk 24 férőhellyel működik, egyedi tervezésű modern, napelemmel felszerelt épületben.

Egy egységhez két csoportszoba, egy gyermekmosdó, egy öltöző, egy szertár tartozik.

Az épület egyéb helyiségei: babakocsi tároló, mozgáskorlátozott mosdó, irodák, melegítő konyha előtérrel, zöldség előkészítő, és mosogató, szeméttároló, dolgozói étkező, felnőtt mosdó és öltöző, mosókonyha.

A csoportok bútorait a gyermekek igényeihez igazodva és a szakmai előírásoknak megfelelően terveztük. A játékkészlet összeállításánál az előírt pedagógiai és egészségügyi szempontoknak megfelelő eszközöket választottunk. Fokozottan figyeltünk arra, hogy mennyiségük a csoportlétszámnak elegendő legyen.

A csoportoknak közvetlen kapcsolata van a fedett terasszal. A játszókert betölti funkcióját, a gyermekek szabadlevegőn történő játékához szükséges mozgásteret biztosítja.

Nagyméretű játészőeszközök kivételével minden gyermeknek jut azonos típusú játék, ami ennél a korosztálynál elengedhetetlen.

15. Nyitva tartás

Bölcsődénk nyitvatartási idejét a fenntartó határozza meg, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek munkakezdését és befejezését, valamint a bölcsődéből a munkahelyre, illetve a visszautazás időtartamát. A bölcsőde minimum nyitvatartási ideje 10,5 óra. Egy gyermeknap gondozása az alapellátás idejében a tizenkét órát nem haladhatja meg. Egyéb szolgáltatások működtetése, nyitva tartása tekintetében a fenntartó dönt.

16. Intézményi tájékoztatás helyi módja

- Honlapon hirdetés, tájékoztatás
- Bejáratnál a faliújságokon hirdetmény, tájékoztatás
- Helyi újságban
- Intézményvezető és a szakmai vezető megkeresésekor adott tájékoztatás

17. Képzés, továbbképzés

A magas színvonalú munkát a bölcsődei szakemberek csak úgy tudják megvalósítani, ha folyamatosan képezik, továbbképezik magukat. Ismereteiket bővítik, gazdagítják.

A 8/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet szabályozza a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételét. A 9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet pedig a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzését határozza meg. Ezen rendeletek értelmében, a nyilvántartásba vett, szakképzett dolgozónak meghatározott számú kredit pontot kell gyűjtenie, a 4 éves képzési ciklus alatt.

Rendelet írja elő a személyes gondoskodást végzők továbbképzési kötelezettségét és a teljesítés lehetőségét. A képzési ciklus alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 továbbképzési pontot kell megszerezni.

A kötelező továbbképzések tervezése a fentiek figyelembevételével, előre meghatározott ütemterv alapján történik. A továbbképzések témáinak kiválasztásánál lehetőséget biztosítunk a kisgyermeknevelők érdeklődési körének megfelelően. Továbbképzési ütemterv alapján szervezzük a szakemberek részére a továbbképzéseken való részvétel biztosítását. A továbbképzés költségét a munkáltató fizeti.

A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai programja

1. A bölcsődei nevelés- gondozás alapprogramja

- az általános emberi, etikai alapelvek
- az ENSZ „Egyezmény a gyermekek jogairól” c. dokumentumban rögzítettek
- a pszichológiai és a szakmai kutatások eredményei
- a 0-3 éves életszakasz meghatározó szerepének elismerése
- a bölcsődei gondozás-nevelés története alatt felhalmozódott értékek
- a bölcsődei ellátás nemzetközileg elismert gyakorlata

figyelembe vételével határozza meg a bölcsődékben folyó gondozó-nevelő munka szakmai alapelveit, melyek érvényesek a szolgáltatásokra is. Ezeknek az elveknek az elfogadása és a gyakorlatban való érvényesítése a bölcsőde nevelő-gondozó munkájának minimum követelménye.

2. A bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

a) A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nem csak a kisgyermeket, hanem a családot is kiindulópontnak tekinti. Az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet

kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárulhat a család életminőségének javításához.

b) A koragyermekkori intervenciós szemlélet befogadása

A koragyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató funkcióját tekintve alkalmas színtér a koragyermekkori intervenció szemléletének alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata az esetlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

c) A családi nevelés elsődleges tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató életébe.

d) A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető gyermeki jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására.

e) A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

f) A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz történő beszoktatásra, adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elvesztett biztonságának újrateremtésére. A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”- rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához. A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

g) Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

h) Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empátikus, hiteles nevelői magatartása. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját,

nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni. Minden új fejlődési állomásnak kiindulópontja maga a gyermek. Ezért fontos, hogy a bölcsődei ellátást nyújtó intézménybe, szolgáltatóhoz járó kisgyermekek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

i) Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei. A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A gondozás minden helyzetében nevelés folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei nem korlátozódhatnak a gondozási helyzetekre. A fiziológias szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

j) A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömet, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Kíváncsiságának fenntartásával, pozitív visszajelzések biztosításával segíteni kell önálló kezdeményezéseit, megteremtve ez által az egész életen át tartó tanulás igényének, folyamatának biztos alapjait.

Bölcsődei nevelés-gondozás feladatai

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata családban a nevelkedő kisgyermekek napközbeni ellátásának és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával 20 hetes 3 éves egészséges és a 20 hetes 6 éves sajátos nevelésű igényű gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés. A sajátos nevelési igényű gyermekek rehabilitációjának és rehabilitációjának segítése a gondozás, nevelés, az egyéni és a csoportos foglalkozások keretében, a gyógypedagógus irányítása alapján.

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

- a családban nevelkedő kisgyermekek napközbeni ellátásának és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosítása
- a család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével
- a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés
- a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, konstruktív, kölcsönös bizalom alapuló partneri kapcsolat kialakítása

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

- a harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása
- a rugalmas, a kisgyermek életkorához, egyéni fejlettségi szintjéhez és az évszakhoz igazodó napirend biztosítása

- a primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése
- egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás)
- szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása
- a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása
- prevenciós feladatok megvalósításába

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

- derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, illetve csökkentése
- a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában
- a kisgyermeknevelő-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése
- az egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az én tudat egészséges fejlődésének segítése
- a bizalom és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése
- lehetőség teremtés a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére az én érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését
- a kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása),
- a szocializációs problémával küzdő, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelésgondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

- az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése,
- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása,
- a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzet megoldási minták nyújtása,
- az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása,
- az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése,
- ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése,
- a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

1. Kapcsolattartás a szülőkkel

A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családi és a bölcsődei nevelés-gondozás összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti partneri kapcsolat kialakítása elengedhetetlen feltétele a gyermekek harmonikus fejlődésének. A szülő ismeri legjobban a gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a gondozónőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő pedig, mint szakember, szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében. A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, egyéni kapcsolattartás formák: beszélgetés érkezéskor és hazamenetelkor, üzenő füzet, családlátogatás; csoportos kapcsolattartási formák: szülői értekezletek és szülőcsoportos beszélgetések, családi délutánok, hirdetőtábla, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok, stb. Mivel mindegyik más-más szerepet tölt be, célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni közülük.

2. Családlátogatás

A családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermeknek és a szülőknek otthoni környezetben való megismerése, ezért lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt, valamint a gyermek ébrenléti idejében kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon a bölcsődei életéről, jobban megismerje azokat a gondozónőket, akikre gyermekét bízta. A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait mindenekfelett tiszteletben kell tartani.

3. Szülőcsoportos beszélgetések

Tematikus beszélgetések a csoport kisgyermeknevelőinek vezetésével a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témáról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedés repertoár bővítésére. A gondozónőktől kapott indirekt megerősítések jó irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

4. Szervezett programok

Több fajtájuk lehet, pl.: előadás, beszélgetés szakemberrel a szülőket érdeklő témákról, étel-, könyv-, játékbemutató szaktanácsadással és adott esetben vásárlási lehetőséggel egybekötve, vagy klub-jellegű családi programok ünnepekhez kapcsolódóan vagy alkalomtól függetlenül bizonyos, kiszámítható rendszerességgel (pl. adventi készülődés, kirándulás). Ezek a közös élmények, az emberi kapcsolatok és a tapasztalatok, a tájékozottság gyarapításával nagymértékben

hozzájárulhatnak a szülői kompetencia fejlődéséhez, a családi nevelésnek és a gyermek fejlődésének segítéséhez.

5. Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a kisgyermek számára biztosítja a gyengéd átmenetet az otthoni és a bölcsődei környezet között, és segíti a kisgyermeknevelő és a gyermek között az érzelmi kapcsolat kialakulását. Az anya vagy az apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A szülő számára is a beszoktatás folyamata megnyugtatóan biztosítja a gyermek új környezetbe való beilleszkedését, és jó alapot alakít ki a családdal való folyamatos együttműködéshez, szem előtt tartva a családi nevelés elsődlegességét, a bölcsődei ellátás családi nevelésre épülését.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás célja, hogy a gyermek apránként szokjon hozzá a számára új bölcsődei környezethez, felnőttekhez és gyermekekhez, szívesen jöjjön a bölcsődébe. További célja, hogy a kisgyermeknevelő megismerje a gyermek egyéni igényeit és szokásait, valamint a szülő és a kisgyermeknevelő megismerjék, elfogadják egymás nevelési elveit és gyakorlatát, amely elősegíti az együttnevelés megvalósulását.

6. „Saját gondozónő” – rendszer

A „saját gondozónő”-rendszer a személyi állandóság elvén nyugszik.

A csoport gyermekeinek egy része (5-6-7 gyermek) tartozik egy nevelőhöz. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, törzslapját, fejlődési naplóját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat. A „saját gondozónő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a gondozónője (felmenőrendszer). Az úgynevezett „ölelkezési időben” - az az időszak, amikor mindkét gondozónő a csoportban van - idejét elsősorban a „saját” gyermekei gondozására, nevelésére fordítja. A „saját gondozónő”rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” gondozónő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

7. Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabály határozzák meg [15/1998. (IV.30) NM rendelet 40.§. (2).]. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, a megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a kisgyermeknevelőnek, hanem nagyobb a zaj a csoportban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra.

A bölcsőde egyéb kapcsolatai

1. A fenntartóval

- Alá-fölrendeltségi viszony (hivatalos megkeresés, utasítás a fenntartó részéről, végrehajtás az intézmény részéről)
- A fenntartó és az intézmény kapcsolata folyamatos, mely kiterjed
- Az intézmény működésével, működtetésével összefüggő feladatok ellátására
- Az intézmény alapidokumentumainak előterjesztése, jóváhagyására

- Az intézmény törvényességi ellenőrzésére
- Az intézmény szakmai munkájának eredményességére, a szakmai munka értékelésére

2. Óvodával

- A két intézmény között fontos olyan tartalmas kapcsolat kialakítása, amely a kölcsönös érdeklődés révén lehetővé teszi egymás munkájának, céljainak megismerését, megértését.
- A kapcsolattartás célja az óvodába menő gyermekek beilleszkedését megkönnyítő együttműködés kialakítása

3. Egyéb kapcsolatok

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek vagy kerülhetnek (Védőnői Szolgálat, Gyermekorvosi Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központ, Gyámhatóság, Pedagógiai szakszolgálatok, Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság).

4. Az egészségügyi szolgáltatókkal

A kapcsolattartás az intézményvezető és a szakmai feladata.

Az intézmény orvosával, védőnőivel, a dolgozók egészségügyi szolgáltatójával való kapcsolattartás kiterjed

- A gyermekek rendszeres egészségügyi felügyeletét biztosító szolgáltatásra
- Az óvodába kerülő gyermekek általános vizsgálatára
- Az alkalmazottak munka-alkalmassági vizsgálatát végző szolgáltatásra munkába állás előtti orvosi vizsgálat megszervezése időszakos orvosi vizsgálatok

A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

A nevelés-gondozás valamennyi helyzetének célja a gyermek testi-lelki harmóniájának Elősegítése, melyhez hozzátartozik a személyi- és tárgyi környezettel való harmónia is. Ezért a nevelés-gondozás valamennyi helyzetében lehetőséget kell biztosítani a kisgyermek számára ahhoz, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségleteinek megfelelően ismerkedhessen személyi- és tárgyi környezetével úgy, hogy viselkedési mintát és segítséget kapjon optimális és sokoldalú fejlődéséhez és szocializációjához. A gondozás (testi szükségletek kielégítése) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.

A bölcsődei élet legyen élvezetes, részvételre motiváló és kielégítő tanulási élményeket biztosító, társas közegben zajló, interakciót ösztönző. A gyermekek számára biztosítani kell, hogy koruknak és fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt az egyes élethelyzetek, tevékenységek előkészítésében, kiválasztásában, alakításában.

Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja a gyermek pozitív önértékelésének erősítése és a különböző faji, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek tiszteletének kialakítása.

1. Gondozás

A gondozás azoknak a tevékenységeknek az összessége, amelyekkel a felnőtt a gyermek alapvető szükségleteit elégíti ki, mely meghatározza a gyermek közérzetét, önmagához, az őt gondozó

személyhez és másokhoz, valamint a környező világhoz fűződő kapcsolatát. A jó gondozás feltétele a nevelés hatékonyságának.

Bensőséges interakciós helyzet gondozónő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

Biztosítja a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet, jó közérzetének kialakulását. A gondozás folyamatában elkezdjük kialakítani az egészséges életmód, a helyes életritmus, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásait, amire később az óvodai nevelés is építhet.

1.1.Szobatisztaságra nevelés

A szobatisztaság szomatikus feltétele, hogy a gyermek elég érett legyen ahhoz, hogy az ingerét képes legyen tudatosítani és visszatartani, míg a bilihez, WC-hez ér, valamint biztosan tudjon ülni, állni, járni, levetkőzni. Pszichikus feltétele pedig, hogy maga akarjon szobatiszta lenni, nem a felnőtt, melyhez szüksége van bizonyos akarat és értelmi szintre. A szobatisztaság kialakítása történhet a felnőtt kezdeményezése alapján, mikor is felkínáljuk a gyermeknek a bilit, WC-t, felkeltjük az érdeklődését, kedvet csinálunk hozzá, s mikor ez sikerrel járt, a további folyamatot a gyermek kezdeményezésére építjük; ill. történhet a gyermek kezdeményezésére, amelyben a felnőtt csak szóval, felvilágosítással támogatja a folyamatot. A kisgyermeknevelő jó kommunikációja ekkor különösen fontos: ne sűrösse, hanem dicsérje sokat a gyermeket, építsen bizalmi kapcsolatukra, folyamatosan alkalmazzon pozitív megerősítéseket. A folyamat sok türelmet, rugalmasságot, tapintatot, megértést és figyelmet igényel.

1.2. Öltözködés

Ebben a gondozási műveletben figyelembe vesszük a gyermek mozgásfejllettségét. Az állni nem tudó gyermeket pólyázó asztalon, a már állni tudó gyermeket pedig kispadon, vagy vastag szivacson öltöztetjük a kompetenciáit és egyéni sajátosságait figyelembe véve, elég időt hagyva önállósági törekvéseinek. Az öltözködés folyamata örömforrás a gyermek számára, jó lehetőség ismeretei bővítésének, valamint a higiéniai, esztétikai nevelésének megvalósítására

1.3.Alvás, pihenés

A gyermekek zavartalan fejlődésének egyik alapfeltétele az életkorának megfelelő tartalmú alvás, pihenés, mely során biztosítottá válik az idegrendszer és az egész szervezet regenerálódása. A pihentető alváshoz biztosítani kell a személyi és tárgyi feltételeket. A gyermek a szeretett személy biztonságában érezze magát, minden szükséglete ki legyen elégítve, ébrenléti idejét aktívan tölthesse el, és a helyállandóságot is biztosítani kell számára.

1.4.Levegőzés

A gyermekek napirendjén belül minden alkalmat kihasználva, napi rendszerességgel biztosítjuk a gyermekek számára a szabadban való játszás lehetőségét. A levegőztetés az élet nélkülözhetetlen eleme, az egészséges fejlődés feltétele, mely szinte az év minden napján biztosítható.

1.5.Mosakodás, öltözködés

A mosakodás során igyekszünk kialakítani a kultúrhigiénés szokásokat, a bőr épségének és az egészségnek a megőrzését. Fontos, hogy a mosakodási műveletek szokássá váljanak a gyermek számára étkezés előtt, WC használat után, játék, vagy egyéb tevékenység után.

A törülköző használata személyes példamutatással történik.

A tükör előtti testnézegetés lehetőséget biztosít a mozdulatok gyakorlására, a testséma felismerésére. Ehhez egész alakot mutató tükör felhelyezését biztosítottuk.

A gyermekek bölcsődei ruhájáról a szülő gondoskodik. A gyermek aktív játékát, és a jó komfortérzetét befolyásolja az, hogy milyen ruhát visel itt a bölcsődében.

1.6. Étkezés

Az egészséges életmódra nevelés egyik fontos területe az étkezés. Bizonyított tény, hogy a helyes táplálkozási szokások már kora gyermekkorban alakulnak ki és egy egész életre kiható folyamata van. Ezért tartjuk fontos feladatunknak a gyermekek táplálását, az önálló étkezés tanítását, a helyes étkezési szokások kialakítását.

Minden gyermek a saját szükségletének megfelelő mennyiséget fogyaszt el a felkínált ételből. Szem előtt tartjuk, hogy lehetőséget biztosítsunk az önálló étkezésre való törekvésben, szükség szerint segítséget nyújtunk. Biztosítjuk a nyugodt légkört és a megfelelő időt az étel elfogyasztásához.

A gyermekeket koruknak és fejlettségüknek megfelelően a gondozási sorrendet figyelembe véve asztalnál ülve étkeznek.

A bölcsődében a gyermekeknek napi 4 x-i étkezést biztosítunk. Az étlap a faliújságokra, jól látható helyen kifüggesztésre kerül

1.7. Fogápolás

A fogszuvasodás megelőzése érdekében fontosnak tartjuk a fogápolást, a helyes szájöblítést, a fogmosási technika megismertetését, elsajátítását ebben az életkorban. Célunk az egészséges fogfejlődés, a fogazat védelme, a fogmosás igényének kialakítása. A zárt fogsorú gyermekek fogkefét és fogkrémet használnak. A rágás érdekében rendszeresen adunk nyers gyümölcsöket és zöldségeket.

2. Játék

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődését. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek (megfelelő hangulat, hely, idő, eszközök) biztosításával és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a kreativitást. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését. A gyermeki játék a gyermek fejlettségi szintjét tükrözi.

Tudatosan figyelni kell arra, hogy

- a napirend megszervezésénél megfelelő idő jusson játékra
- megfelelő légkört, helyet, eszközt biztosítsunk
- a gyermekek igényeire, jelzéseire reagáljunk
- a játék irányítás módjára, a kisgyermeknevelő szerepére

3. Mondóka, ének, zene

A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, hangulati állapotához igazodó ének, mondóka felkeltik érdeklődését, formálják esztétikai ízlését pozitív érzelmeket kelt, érzelmi biztonságot nyújt. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok erősítik a zenei élményt. Az ének,

mondóka derűs légkört teremt a csoportban. A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. Fontos a gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, érzékelési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.

4. Vers, mese

Hatással van a kisgyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésére. A bölcsődében az irodalmi és a népi műveknek egyaránt helye van. Sokféle helyzethez kapcsolódhat, alakulását a gyermek pillanatnyi állapota, igényei befolyásolják. Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzelmi élményeket adnak. A mese a gyermek érzelmi-értelmi fejlődésének és fejlesztésének legfőbb segítője.

A mesével való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát s a játéktevékenységhez hasonlóan, a mesehallgatás intim állapotban eleven belső képvilágot jelenít meg. A mesélés a kisgyermek mentális egészségének elmaradhatatlan eleme.

5. Alkotótevékenység

Az alkotó tevékenységekre az egész nap folyamán lehetőséget biztosít a gondozónő. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, nem a mű, nem az eredmény. Tág teret kap a belülről fakadó motiváció, kreativitás. A gondozónő által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettséghez igazodva segítik az alkotó tevékenységek gazdagodását, az esztétikai

érzékenység, a szép iránti nyitottság, igényességük alakulását. Igyekezünk kerülni a direkt nevelői ráhatásokat, a gyermek spontán kezdeményezésére építve segítjük az alkotókedv, készség kibontakozását. A gondozónő feladata megismertetni a gyermekeket a különböző anyagokkal, a kézi munka alapelemeivel. Főbb alkotó tevékenységeink: festés (ujjfestés, ecsettel), tépés, ragasztás, gyurmázás, rajzolás, építés (homokkal, építőkockákkal).

6. Mozgás

A mozgás alapvető formái kialakulásának időszaka a 0-3 év. Az egészséges gyermek mozgásigénye nagy. A szabad mozgáshoz a feltételeket biztosítani kell mind a csoportban, mind a szabadban. Mozgásfejlesztő játékok, minél nagyobb mozgástér, elegendő idő biztosítása elengedhetetlen feltétele a harmonikus fejlődésnek.

A mozgás szerepe a személyiség fejlődésében, a kompetencia kialakulása szempontjából nagyon fontos. A környezet és a saját testből eredő ingerek hatására megismeri a világot, gondolkodása fejlődik, beszéde megindul, kibontakozik. Önérvényesítésében eszközként használja saját testét és mozgásos megnyilvánulásait, mindennek kiemelt szerepe van a személyiségfejlődés szempontjából. Nevelőmunkánkban igyekezünk kihasználni a nagymozgások és a finommotorika fejlesztésének lehetőségeit.

7. Egyéb tevékenységek

7.1. Környezet-természet megismerése

A bölcsődés gyermek számára is ösztönző erő a természet, amelynek a gyermeki személyiség fejlődésére rendkívül nagy hatása van. A természeti környezet kifogyhatatlan tárháza a játéknak, alkotásnak, az ezekhez kapcsolódó ismeretszerzésnek.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti-emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő eligazodáshoz szükségesek. A környezet megismerése során matematikai tartalmú

tapasztalatoknak, ismereteknek a birtokába jut. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat.

A bölcsődés gyermeket a természetből elsősorban az állatok érdeklik, érdeklődve figyelik azokat, utánozzák hangjukat, mozgásukat, testi közelségbe is szívesen kerülnek velük, pl. bátran megfognak férgeket, rovarokat (az azoktól való utálkozás már felnőttől tanult viselkedés). A növények élőlényként való elfogadása a bölcsődés korú gyermek számára még nem egyszerű, de egy csírázó mag, egy rügyező ág megfigyelése felkelti érdeklődésüket, ismereteket szerezhetnek az évszakok szerint változó természetről

7.2.Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség, környezet, növénygondozás). A gyermekmunka jellegű tevékenysége önkéntes, örömmel, szívesen végzett játékos tevékenység. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének fontos lehetősége. Társkapcsolatok alakításának eszköze. A gondozónőtől a gyermekkel való együttműködést, folyamatos és pozitív értékelést igényel.

7.3.Ünnepek

Az ünnepek rendkívül fontosak minden ember életében, a kisgyermek életében különös jelentőségük van.

Ünnep előtti időszakban a kisgyermeknevelők gyakrabban szerepeltetik az ünnepek hangulatát idéző játékokat, játékhelyzeteket, verseket, mondókákat, meséket, énekeket. Feldíszítik a szobákat az ünnepre utaló saját kezűleg, illetve a gyermekekkel együtt készített dekorációkkal.

- Mikulás
- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja

7.4.Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye. A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: minden olyan tapasztalat- és / vagy információszerzési folyamattanulás, amely tartós változás idéz elő a viselkedésben és/ vagy a gondolkodásban. A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység, illetve tevékenységbe ágyazottan történik. A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkor tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció.

A beszéd a kisgyermekkor tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük, mint a nemzetni nyelv.

Napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani,

megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. A napirenden belül az egyes gyermek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalma is biztosítja. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremti meg - s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt. A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl. a bölcsőde nyitása, zárása, stb.) is. Kialakításának további feltételei a személyi állandóság (saját gondozónő-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembe vétele.

Időtartam	Tevékenység
6 ³⁰ – 8 ⁰⁰ óráig	A kisgyermek folyamatos érkezése, játék a szobában. (A kisgyermeknevelő tájékozódik a szülőtől az előző napi délutáni, esti és éjszakai eseményekről, segíti a szülőtől való elválást, valamint a helyes szokások kialakulását a reggeli kézmosást illetően.)
8 ⁰⁰ - 8 ³⁰ óráig	Reggelizés (A gyermekek reggeliztetése közben a kisgyermeknevelő biztosítja a családi étkezést, elősegíti a gyermekek önállósodási törekvéseit.)
8 ³⁰ – 9 ³⁰ óráig	Játék a szobában /udvaron (A kisgyermeknevelő a szabad játék mellett felkínál különböző tevékenységeket is, amelyek elősegítik a gyermekek értelmi, érzelmi, mozgás, zenei, szociális fejlődését ének, mese, mondóka-vers, alkotójátékok.)
9 ³⁰ – 9 ⁴⁰ óráig	Tízórai (Folyadék vagy gyümölcs kínálása (a szobában vagy az udvaron
9 ⁴⁰ – 11 ⁰⁰ óráig	Játék a szobában, illetve jó idő esetén folyamatos készülődés az udvari játékhoz. (A kisgyermeknevelő az évszaktól és időjárástól függően biztosítja a szabad játékválasztás lehetőségét a csoportszobában vagy a játszóudvaron, fürdőszoba-használat szükség szerint.)
11 ⁰⁰ – 11 ³⁰ óráig	Folyamatos bejövetel az udvarról, készülődés ebédhez
11 ³⁰ – 12 ⁰⁰ óráig	Ebéd (A kisgyermeknevelő segíti a gyermekek önálló, kulturált étkezési szokásainak kialakítását, a családi légkörű étkezést, biztatja az ismeretlen ételfajták megismerésére, valamint biztosítja a gyermekek életkorának megfelelően az ebéd utáni szájöblítés lehetőségét.)
12 ⁰⁰ – 14 ³⁰ óráig	Pihenés (A pihenés, a nyugodt, kiegyensúlyozott alvás feltételeinek megteremtése, alváshoz szükséges „kellékek” biztosítása a gyermekek számára.)
14 ³⁰ - 15 ⁰⁰ óráig	Folyamatos ébredés, készülődés uzsonnához, mosdóhasználat (Ébredés után a gyermekek öltözködésénél a kisgyermeknevelő segíti az önállósodási törekvéseket elegendő idő biztosítása.)
15 ⁰⁰ -15 ³⁰ óráig	Uzsonna (A kisgyermeknevelő elősegíti az önállósodási törekvéseket, nyugodt étkezési légkört biztosít a gyermekek számára.
15 ³⁰ – 17 ⁰⁰ óráig	Játék a szobában / udvaron, folyamatos hazamenetel. A kisgyermeknevelő a szülő érkezéséig a gyermekek számára szabad játéktevékenységet biztosít a csoportszobában / udvaron, tájékoztatja a szülőt a gyermekével kapcsolatban a nap fontosabb eseményeiről, napközbeni tevékenységeiről – étkezés, alvás, játék, társ kapcsolat alakulása.

A fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére

Az egyes gyermekek között teljesen egészséges fejlődés esetén sem látunk azonosságot, hisz a pszichoszomatikus fejlődésben és a fejlettségi szintben jelentős egyéni különbségeket mutatnak. Egy-egy korosztályban azonban általában megfigyelhetőek bizonyos életkori sajátosságok, amelyek az adott populáció többségét jellemzik. Ha ezeket nem kezeljük merev kategóriákként, akkor segíthetnek a fejlettségi szint megítélésében.

- Sok területen a gyermek önálló, egyedül étkezik, öltözködik, tisztálkodik,
- Legfeljebb apró segítséget igényel.
- Már nemcsak a szoros felnőtt-gyermek kapcsolatban érzi magát biztonságban, hanem szívesen játszik társaival is.
- Jól tájékozódik környezetében, ismeri a napi eseményeket, a csoportban kialakított szokásokat, szabályokat, az ezekhez való alkalmazkodás nem jelent nehézséget számára.
- Környezete iránt nyitott, érdekli minden, szívesen vesz részt új tevékenységekben.
- Gazdag szókincse van, elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot felnőttel-gyermekkel.
- A gyermekek többsége szobatiszta.

Főbb dokumentációk

A dokumentációk részletes tartalmát a Bölcsődei Ügyviteli – iratkezelési szabályzat tartalmazza. A gyermek felvételével kapcsolatos dokumentációk

- Felvételi szabályzat
- Megállapodás – A gyermek napközbeni ellátása/bölcsődei ellátás igénybevételéhez
- Előjegyzési napló
- Felvételi könyv

Adatszolgáltatással kapcsolatos dokumentációk

- Bölcsődei napi jelenléti kimutatás (33762-1 C.SZ.NY. 3354-1 r.sz.) vagy a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII.29.) Korm. rendelet 2. számú melléklete.
- Bölcsődei jelentések – havi, évi

A gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentációk

- Gyermek-egészségügyi törzslap (a gyermek 1 éves koráig havonta, később negyedévente vezetve)
- Fejlődési napló (fejlődési napló szempontjai alapján)
- Tetvességi vizsgálatok kimutatása
- Fertőző betegségek naplója
- Csoportnapló
- Családi füzet (beszoktatás folyamata, a nap folyamán új tevékenység fejlődésbeli változás, események, köszöntők, stb.)
- Gyermek fejlődésének nyomon követése

Konyhai kisegítő által vezetett dokumentumok

- HACCP működtetése.

Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelmével kapcsolatos szabályok

A szülő joga

- megválassza az intézményt, melyre gyermeke gondozását- nevelését bízta
- megismerhesse a gyermekcsoportok életét
- megismerje a gondozási-nevelési elveket
- tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon a gondozónőtől
- a bölcsőde működését illetően mondjon véleményt és tegyen javaslatot
- megismerje a gyermek ellátásával kapcsolatos dokumentumokat

A szülő kötelessége

- a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és intézményekkel együttműködjön
- az intézmény házirendjét betartsa

A gyermek joga

- segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez
- sérülés, tartós betegség esetén a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátásban részesüljön
- fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön
- emberi méltóságát tiszteletben tartsák, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal – az elhanyagolással szemben védelemben részesüljön
- hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes gondozásban-nevelésben részesüljön

A kisgyermeknevelő joga

- alakítsa a bölcsőde életét, a gondozási-nevelési elveket, megfelelő módszereket önállóan gyakorolja,
- a munkájához szükséges feltételek biztosítva legyenek
- részt vegyen továbbképzésben, munkájának eredményességét szolgáló kísérlében a gondozási-nevelési feladatokat a szakmai elveknek, a törvényben és a jogszabályban rögzített bér és munkaügyi előírásoknak megfelelően, meghatározott munkaidőben, az intézményvezető irányításával és ellenőrzésével lássa el.

A kisgyermeknevelő kötelessége

- tiszteletben tartsa a gyermek személyiségét és jogait
- együttműködjék a családdal, tiszteletbe tartsa a családi nevelés, etikusan kezelje a családról szerzett információkat

- hivatásbeli kötelességként végezze gyermekvédelmi feladatát, különleges gondossággal,
- felelősséggel foglalkozzék a hátrányos helyzetük miatt rászorulókkal
- folyamatos önképzéssel és továbbképzéssel biztosítsa naprakész szakmai műveltségét

A panaszjog gyakorlásának módja

A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdekképviselői és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél, vagy **Érdekképviselői Fórumánál** az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében, a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén. Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselői fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselői fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

Érdekképviselői Fórum tagjai választás alapján:

- ellátásban részesülő gyermekek szülei, vagy más törvényes képviselő részéről 2 fő,
- intézmény dolgozóinak képviselőjében 1 fő,
- a fenntartó részéről 1 fő,

Az érdekképviselői fórum tagjainak tisztsége 5 évre szól. A tagsági jogviszony megszűnik:

- a megbízás időtartamának lejártával,
- lemondással,
- az intézményi jogviszony megszűnésével,
- a tag halálával.

A megüresedett tagsági helyre 30 napon belül új tagot kell választani. Az érdekképviselői fórum, alakuló ülésén tagjai sorából elnököt választ. Az érdekképviselői fórum működésének részletes szabályait a bölcsőde házirendje tartalmazza.

Az Érdekképviselői Fórum tagjai és elérhetőségük a bölcsőde hirdetőtábláján olvasható.

Dömsödi Nagyközségi Óvoda és Bölcsőde intézményének Szakmai Programját négy fő
kisgyermeknevelő, négy igen szavazattal elfogadta. Elfogadás tényét az alábbiakban hitelesítő
aláírásukkal tanúsítják.

Borsadi G

kisgyermeknevelő
szakmai vezető

Verdásné Nagy Katalin

kisgyermeknevelő

200

kisgyermeknevelő

Szobellédi Lita

kisgyermeknevelő

Madarai N

Intézményvezető

Intézmény OM azonosítója: 037286	Intézményvezető: <i>Madarász Mária</i> Madarász Mária
Legitimációs eljárás	
Nevelőtestület nevében: <i>[Signature]</i> kisgyermeknevelő	Fenntartó nevében: <i>[Signature]</i> Bencze István Polgármester
Szülői képviselő nevében:	
A dokumentum jellege: Nyilvános	
	
Érvényessége:	
Elfogadta a fenntartó:	képviselőtestületi határozattal
Elfogadta a nevelőtestület	nevelőtestületi határozattal.
Iktatószám:	